

متن کامل گزارش کمیسیون اصل ۹۰ درباره مطالبات غیرجاری بانکها

متن گزارش کامل کمیسیون اصل ۹۰ درباره مطالبات غیرجاری بانکها در خبرگزاری فارس منتشر شد.

به گزارش گروه رسانه های دیگر آنا، متن گزارش کامل کمیسیون اصل ۹۰ درباره مطالبات غیرجاری بانکها در خبرگزاری فارس منتشر شد.

متن کامل این گزارش بدین شرح است:

یک عده ای هستند از تسهیلات بانکی به تاخت و نادرست استفاده می کنند برای یک کار تسهیلات می گیرند و در کار دیگری آن را مصرف می کند که مصلحت کشور نیست. بعد هم بدهی خودشان را با بانکها توبه نمی کنند. اینها واقعا مجرم هستند. بنده نمی گویم هر کسی بدهکار بانکی است مجرم است.

مقام معظم رهبری بهمن ماه ۱۳۹۳

به نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی از کمیسیون اصل نودم قانون اساسی

موضوع: گزارش اجمالی بررسی های انجام شده در خصوص مطالبات غیرجاری بانکها

همان گونه که نمایندگان محترم استحضار دارند یکی از آسیب های نظام بانکی در ایران، موضوع مطالبات غیرجاری نظام بانکی است. عواملی همانند کاهش مستمر ارزش پول ملی، وجود تعارض منافع در شبکه بانکی، شرکت های زیر مجموعه بانکها، ضعف ساختارهای حاکمیت شرکتی، بی ثباتی قیمت ها و نوسانات شدید و غیرقابل پیش بینی بازار، اختلاف فاحش نرخ سود بانکها با نرخهای متداول در بازار، ایجاد و افزایش شغل های کاذب و اشتغال اشخاص غیر حرفه ای و فاقد صلاحیت در امور تجارت و تولید و صنعت و صادرات و واردات و ... که اغلب از تسهیلات مختلف بانکها استفاده نموده اند باعث شده این روند استمرار یابد. بسیاری از تحلیل گران اقتصادی و مالی کشور، رشد مطالبات غیرجاری شبکه بانکی و ناتوانی بانکها در وصول آن و استمرار و ادامه وضع فعلی و عدم چاره اندیشی در این خصوص را به عنوان یکی از مشکلات بسیار جدی نظام بانکی ایران تعبیر می کنند، چرا که شیوع و ادامه این وضعیت در شبکه بانکی و عدم پیشگیری از آن می تواند لطمات جدی به اقتصاد و امنیت کشور وارد کند.

این کمیسیون با توجه به وصول شکایات و گزارش های متعدد در سنوات اخیر، ضمن پیگیری مطالبات بانکها از مدیونین، موضوع طرز کار بانکها در اعطای تسهیلات و چگونگی وصول مطالبات و روند رو به رشد مطالبات غیرجاری شبکه بانکی را بعنوان یکی از آسیبهای جدی نظام بانکی در ایران در دستور کار خود قرار داد و در این زمینه مکاتباتی با مراجع ذیربط نظارتی نظیر دیوان محاسبات کشور، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، دادستانی کل کشور، دادستان عمومی و انقلاب تهران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سایر بانکهای کشور انجام گرفت که گزارش اجمالی آن در ۴ بخش بشرح زیر به استحضار نمایندگان محترم می رسد:

۱- جایگاه نظام بانکی در سند چشم انداز ۲۰ ساله کشور، سیاستهای کلی نظام، ابلاغی مقام معظم رهبری و قوانین برنامههای پنج ساله توسعه

۲. اقدامات کمیسیون شامل مکاتبه با دستگاههای اجرایی ذیربط و آسیب شناسی بانکها پیرامون ایجاد و افزایش مطالبات غیرجاری

۳. تعیین عوامل موثر در ایجاد و رشد مطالبات غیرجاری

۴. جمع بندی و پیشنهاد

ضمائم - استعلامات صورت گرفته از بانکها و پاسخهای دریافتی در خصوص تعدادی از پروندههای بدهکاران عمده بانکی و همچنین آمارهای دریافتی از بانک مرکزی در کمیسیون محفوظ است.

۱- جایگاه نظام بانکی در سند چشم انداز ۲۰ ساله کشور، سیاستهای کلی نظام، ابلاغی مقام معظم رهبری و قران برنامههای پنج ساله توسعه:

در بخش اقتصادی از سند چشم انداز ۲۰ ساله، موضوع ایجاد رقابت و ارتقای خدمات مالی و بان در سطحی که بتواند با خدمات مشابه در سطح بین المللی به رقابت برخیزد مورد تاکید قرار گرفته و استفاده از فن آوری های نوین و پیشرفته برای ارتقا کیفی خدمات مزبور نیز تاکید شده است.

همچنین در بند ۱۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی بر شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن جلوگیری از اقدامات و فعالیتها و زمینه های فسادزا در حوزه های پولی، تجاری و ارزی و ... تأکید شده است. در اجرای بندهای (۲۳) و (۹) سیاست های کلی برنامه های پنجم و ششم ابلاغی مقام معظم رهبری بانک مرکزی مکلف شده اصلاح ساختار نظام بانکی با اجرای کامل و روزآمد قانون بانکداری بدون ربا را در دستور کار خود قرار داده و با اعمال نظارت کامل و فراگیر بر بازار و موسسات پولی، بانکی و اعتباری و ساماندهی موسسات و بازارهای غیرمتشکل پولی و مالی در جهت ارتقا

شفافیت و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات اقدام نماید.

مواد ۹۰، ۹۱ و ۹۹ قانون برنامه پنجم توسعه، تکالیفی را متوجه بانک مرکزی کرده بود؛ و از سوی دیگر مطابق مواد ۱۶ و ۱۸ قانون برنامه ششم توسعه، بانک مرکزی موظف شده:

- با همکاری قوه قضائیه و سایر دستگاههای ذیربط، به نحوی برنامه ریزی کند که با تکمیل و توسعه پایگاه داده ملی اعتبارسنجی و سایر اقدامات اجرایی و نظارتی، نسبت به تسهیلات غیرجاری به کل تسهیلات ارزی و ریالی) سالانه یک واحد درصد کاهش یابد و...

- در سال اول اجرای قانون برنامه با استقرار سامانههای نظارتی برخط، زمینه نظارت مستمر را در نظام بانکی فراهم نماید به گونه‌ای که زمینه کشف خطاها و تخلف های احتمالی قبل از وقوع به وجود آید.

- تا انتهای سال اول اجرای قانون برنامه با ایجاد سامانه‌ای متمرکز، امکان دریافت الکترونیکی و برخط استعلام‌های مورد نیاز جهت اعطای تسهیلات با پذیرش تعهدات از مراجع ذیربط نظیر استعلام اعتبارسنجی، بدهی مالیاتی و نظایر آن را برای بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی فراهم کند و...

۲- اقدامات کمیسیون:

۱/۲- مکاتبه با دیوان محاسبات کشور:

در تاریخ های ۲۵/۸/۹۵ و ۱/۱۲/۹۵ از رئیس کل و دادستان محترم دیوان محاسبات درخواست شد نسخه‌ای از گزارش ها و تحلیل های صورت گرفته در خصوص میزان تسهیلات اعطا شده توسط بانک‌ها، آسیب شناسی صورت گرفته به‌مراه راهکارهای برون رفت از مشکلات پیش روی آنها، فهرست تخلفات احصا شده در مورد بانک‌ها، اقدامات و برنامه‌های دیوان محاسبات برای بهبود امور بانکی، آرا صادره از سوی هیات های مستشاری و محکمه تجدیدنظر در خصوص متخلفین را برای کمیسیون ارسال دارند.

دادستان محترم دیوان محاسبات طی نامه شماره ۵۲/۷۰۰۰۰ مورخ ۱۵/۱۲/۹۵ با اشاره به مشکلات و محدودیت‌های موجود در استخراج الکترونیکی اطلاعات، جدول ۶ صفحه‌ای شامل تشکیل پرونده برای بانک‌ها از سال ۸۴ لغایت ۹۴ را ارسال که طی آن اعلام شده

- ۲۳ پرونده پس از صدور رأی هیأت مستشاری و محکمه تجدیدنظر در حال پیگیری و اجرای مفاد رأی است

- ۴۵ پرونده توسط هیات مستشاری و محکمه تجدیدنظر رسیدگی شده است.

- ۱۷ پرونده (بدون اشاره به شماره و تاریخ صدور رأی هیأت مستشاری مختومه شده است).

معاونت فنی و حسابرسی امور اقتصادی و زیربنایی دیوان در تاریخ ۷/۱۲/۱۳۹۵ طی نامه شماره‌های صورت گرفته در زمینه شفافیت عمل سیستم بانکداری و ۳۲۲۹۷/۹۷/م اعلام نمود علیرغم تلاش استقرار نظام بانکداری اسلامی و حذف بهره و برقراری کارمزد و حق الوکاله، مانده مطالبات غیرجاری با افزایش و رشد روبرو بوده و نسبت به آمار دریافتی از بانک مرکزی برای پایان شهریور ۱۳۹۵، گزارشی را ارسال نمود که خلاصه آن بدین شرح است:

مانده تسهیلات جاری و غیرجاری بانکها:

۱- مانده تسهیلات ریالی:

مانده تسهیلات جاری و غیرجاری بانکها: مانده تسهیلات ریالی در پایان شهریور سال ۱۳۹۰ مانده تسهیلات ریالی نظام بانکی کشور مبلغ ۸.۱۶۰ هزار میلیارد ریال است که ۶۱ درصد آن سهم بانکهای غیر دولتی و مابقی سهم بانکهای دولتی است. در بین بانکهای دولتی بیشترین مانده تسهیلات مربوط به بانکهای مسکن، ملی و کشاورزی است و در میان بانکهای خصوصی و موسسات اعتباری غیردولتی بعد از بانکهای ملت، صادرات، تجارت و رفاه کارگران، بانکهای آینده، قوامین، پاسارگاد و اقتصاد نوین دارای بیشترین مانده تسهیلات ریالی می‌باشند.

در تاریخ فوق مانده تسهیلات غیر جاری ریالی بانکها و موسسات اعتباری رقم ۸۷۳ هزار میلیارد ریال است که بانکهای دولتی ۳۲ درصد از مانده تسهیلات غیر جاری را به خود اختصاص داده است. در میان بانکهای دولتی بانکهای ملی، مسکن و کشاورزی به ترتیب با ۳۲، ۲۰ و ۱۵ درصد دارای بیشترین مانده تسهیلات غیرجاری بانکهای دولتی را به خود اختصاص داده‌اند. در میان بانکهای خصوصی و موسسات اعتباری غیر دولتی (به غیر از بانکهای خصوصی شده) نیز بانکهای پارسیان، سرمایه و اقتصاد نوین دارای بیشترین مانده تسهیلات غیرجاری می‌باشند.

نسبت مانده تسهیلات غیرجاری به مانده تسهیلات ریالی در کل بانکها و موسسات اعتباری، ۱۰.۷ درصد است و این رقم در بانکهای دولتی و غیردولتی، به ترتیب ۹ و ۱۱.۷ درصد است. قابل ذکر است رقم مذکور برای بانکهای خصوصی و موسسات اعتباری غیردولتی (به غیر از بانکهای خصوصی شده) ۱۴.۵ درصد است که قابل تأمل است و به معنای ریسک‌های اعتباری بالاتر است.

در میان بانکهای دولتی، بانک صنعت و معدن ۲۷.۵ درصد از مانده تسهیلاتش به تسهیلات غیر جاری تبدیل شده است و در میان بانکها و موسسات غیر دولتی نیز مؤسسه اعتباری توسعه ۹۲ مانده تسهیلات آن به تسهیلات غیرجاری

تبدیل شده است و پس از آن بانک‌های سرمایه و پاریسیان با ۵۸.۹ درصد و ۵۰.۲ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

۲- مانده تسهیلات ارزی:

در پایان شهریور سال ۱۳۹۵ مانده تسهیلات ارزی نظام بانکی کشور رقمی معادل ۱.۱۹۹ هزار میلیارد ریال است که ۵۲ درصد آن سهم بانک‌های دولتی و مابقی سهم بانک‌های غیر دولتی است.

در خصوص تسهیلات ارزی در میان بانک‌ها و موسسات اعتباری اعم از دولتی و غیر دولتی، بانک ملت بیشترین تسهیلات را اعطا نموده است و پس از آن بانک‌های صنعت و معدن و توسعه صادرات در جایگاه‌های بعدی قرار دارند. نسبت تسهیلات غیرجاری به تسهیلات ارزی بانک‌های دولتی ۱۸.۹ درصد است که در خصوص تسهیلات ارزی شرایط به مراتب وخیم‌تر از تسهیلات ریالی است که شاید ریشه اصلی آن را بتوان در نوسانات ارزی دانست. در میان بانک‌های دولتی، بانک مسکن، کشاورزی و توسعه صادرات با نسبت تسهیلات غیرجاری ۱۰۰، ۷۶.۹ و ۲۵.۴ درصدی از شرایط مناسبی برخوردار نیستند.

شایان ذکر است که حجم اعظمی از مطالبات غیرجاری در طبقه مشکوک الوصول است که ریسک‌های اعتباری بالایی دارد و لازم است هرچه سریعتر در خصوص آن تصمیمات جدی تری اتخاذ گردد. ضمن نسبت تسهیلات غیرجاری به تسهیلات ارزی در تاریخ فوق ۱۳.۴ بوده است.

۳- مانده تسهیلات ریالی و ارزی:

تسهیلات ریالی و ارزی نظام بانکی کشور رقمی معادل با ۹.۳۶۰ هزار میلیارد ریال است که از این میزان ۱۱ درصد آن تبدیل به تسهیلات غیرجاری شده است که سهم بانک‌های دولتی از این مبلغ ۳۹ درصد و سهم بانک‌های غیر دولتی ۶۱ درصد است.

نسبت تسهیلات غیرجاری به کل تسهیلات در کل بانک‌ها و موسسات اعتباری، بانک‌های دولتی و غیردولتی، به ترتیب ۱۱، ۱۰.۴ و ۱۱.۵ درصد است که بانک‌های دولتی در مقایسه با بانک‌های غیر دولتی در شرایط بهتری قرار دارند. در پایان سال ۱۳۹۴ ارقام مذکور به ترتیب ۱۰.۲، ۹.۲ و ۱۱.۱ درصد بوده است که بیانگر آن است که در پایان شش ماهه اول سال ۱۳۹۵ نسبت تسهیلات غیرجاری به جاری در بانک‌ها اعم از دولتی و غیر دولتی در شرایط بهتری قرار ندارد.

هر دو گروه دولتی و غیردولتی هم به لحاظ ریالی و هم ارزی به شدت دچار ریسک هستند، زیرا ۶۰ درصد تسهیلات غیر جاری (اعم از ارزی و ریالی) معادل ۶۱۱ هزار میلیارد ریال مربوط به شبه مشکوک الوصول بوده و قابلیت قرار گرفتن در طبقه مطالبات سوخت شده نظام بانکی را دارد.

علی ایحال نسبت تسهیلات غیرجاری به کل تسهیلات، ۱۱ درصد است که نسبت به استاندارد جهانی (۲ تا ۵ درصد) رقم بسیار بالایی است.

۲/۲ - مکاتبه با سازمان بازرسی کل کشور، دادستانی کل کشور، دادستان عمومی و انقلاب تهران؛

- در تاریخ های ۲۵/۸/۹۵ و ۲/۸/۹۶ از سازمان بازرسی کل کشور درخواست شد نسخه‌ای از گزارش ها و تحلیل های آن سازمان در رابطه با میزان تسهیلات اعطا شده توسط بانک‌ها و آسیب شناسی صورت گرفته به همراه راهکارهای برون رفت از مشکلات پیش روی آنها در اعطا تسهیلات اخذ وثایق و مطالبات و همچنین نظارت بر مصرف تسهیلات آنها، فهرست تخلفات صورت گرفته در بانک‌های کشور و خلاصه ای از تصمیمات متخذه و اقدامات و برنامه‌های آن سازمان برای بهبود امور بانکی را به کمیسیون ارسال دارند که در تاریخ ۹/۸/۹۶ سازمان مذکور اقدام به ارسال یک صفحه آمار و اطلاعات مربوط به مانده مطالبات غیرجاری بانک‌ها و موسسات اعتباری در پایان شهریورماه ۱۳۹۶، دریافتی از بانک مرکزی نمود.

- معاونت اقتصادی دادستانی کل کشور در پاسخ به مکاتبات مورخ ۲۰/۸/۹۵ و ۱۳/۱۰/۹۵ این کمیسیون اعلام داشت: رسیدگی به مکاتبات کلان نظام بانکی مطابق با تصمیمات بند (۱) مصوبه مورخ ۴/۳/۹۳ ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی به کمیته ای با مسئولیت بانک مرکزی واگذار شده و مضافاً بر آن رسیدگی به موضوع مذکور در قوه قضائیه نیز به دادستان محترم عمومی و انقلاب تهران سپرده شده است

- کمیسیون در تاریخ های ۲۵/۸/۹۵ و ۱/۱۲/۹۵ به لحاظ آنکه بعضی از پرونده‌های بدهکاران عمده بانکی در مجتمع ها و دادسرای جرائم ویژه اقتصادی در حال رسیدگی بوده است، از دادستان عمومی و انقلاب تهران تقاضا نمود نتیجه اقدامات صورت گرفته را به کمیسیون اعلام نمایند که تا تاریخ تحریر این گزارش پاسخی واصل نشده‌است.

۲/۳ - مکاتبه با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران:

در تاریخ های ۱۰/۸/۹۵ و ۱۰/۱۱/۹۵ از بانک مرکزی درخواست شد ضمن ارائه گزارشی از آخرین وضعیت بدهکاران بدحساب شبکه بانکی، میزان مطالبات غیرجاری بانک‌ها را به تفکیک به همراه اقدامات حقوقی صورت گرفته توسط بانک‌های ذیربط و میزان وصولی آنها اعلام دارند که نسبت به قسمت اول تقاضای کمیسیون در تاریخ ۶/۱۰/۹۵، اقدام، لکن میزان مطالبات غیرجاری بانک‌ها از بدهکاران شبکه بانکی را در اواخر مهرماه سال جاری برای کمیسیون ارسال نمود که اجمالاً به بخش‌های مهم آن اشاره می شود:

- کار گروهی برای رسیدگی به مطالبات غیرجاری بانک‌ها با محوریت بانک مرکزی و منشی

نمایندگان سه قوه و با شرکت رئیس کمیسیون اصل نود در جلسات کارگروه، با هدف ایجاد در

بیشتر بین سازمانهای مرتبط و استفاده مناسب و کارا از ظرفیت آنها جهت ساماندهی به وضعیت نامناسب مطالبات مذکور تشکیل شد.

- بررسی های انجام شده بیانگر آنست که علاوه بر عوامل بیرونی موثر بر ایجاد و افزایش مطالبات غیر جاری بانکها، عوامل درونی نظام بانکی کشور نیز سهم عمده ای را در پدید آمدن این وضعیت به عهده داشته است به نحوی که اعطای تسهیلات خارج از چارچوب قوانین و مقررات، علت ایجاد و افزایش بخش قابل توجهی از مطالبات غیرجاری را تشکیل می دهد که این عوامل احصا شد.

- نظام مند کردن سیستم اعتباری شبکه بانکی کشور و الزام بانکها به رعایت بیش از پیش قوانین و مقررات هنگام اعطای تسهیلات به عنوان یک هدف اصلی و پایه در دستور کار قرار گرفت.

- با طرح و بررسی مسائل بین دستگاهی، ضمن هماهنگی و هم افزایی بیشتر، بسترهای مناسب برای پیشگیری از بروز مطالبات غیرجاری در آینده مورد توجه قرار گرفت که به طور نمونه به برقراری ارتباط بین سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و شبکه بانکی از طریق بانک مرکزی اشاره می شود.

- با هماهنگی های انجام شده با قوه قضائیه، رسیدگی به پروندههای خاص که بررسی آنها در سایر استانها با کندی مواجه شده بود، پس از انتقال به تهران با سرعت بیشتری انجام شد. طرح پروندههای مطالبات غیرجاری با تأسیس دادسرای ویژه امور پولی و بانکی در این دادسراها محقق شد. پروندههای مطالبات عمده با حضور مسئولین بانکها مطرح و فرایند اعتباردهی آنها از ابتدای اعطای تسهیلات تا معوق شدن مورد بررسی قرار گرفت.

- کمیته اجرایی وصول مطالبات با برگزاری جلسات هفتگی به پرونده مطالبات معوق بانکها از مشتریان بدحساب کلان رسیدگی و اقدامات اجرایی را تا حصول نتیجه پیگیری می نماید.

آمار مانده مطالبات غیرجاری بانکها و موسسات اعتباری در پایان شهریورماه سال ۱۳۹۶ به تفکیک تعداد و مبالغ بدهی ۱ الی ۱۰ میلیارد ریال، ۱۰ الی ۱۰۰ میلیارد ریال، ۱۰۰ الی ۱۰۰۰ میلیارد ریال، ۱۰۰۰ الی ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال در بخشهای دولتی و غیردولتی در تاریخ ۷/۹۶ / ۲۹ به کمیسیون واصل شد. برابر آمار فوق، از مجموع مبلغ ۷.۸۱۸ هزار میلیارد ریال تسهیلات اعطایی بانکها، مبلغ ۱.۳۶۰ هزار میلیارد ریال آن تبدیل به مطالبات غیرجاری (سررسید گذشته، معوقه و مشکوک الوصول) شده که به تفکیک زیر است:

بدهکاران تا ۱۰ میلیارد ریال مبلغ ۲۱۲ هزار میلیارد ریال، بدهکاران از ۱۰ تا ۱۰۰ میلیارد ریال مبلغ ۳۵۸ هزار میلیارد ریال و بدهکاران ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۱۰۰۰ میلیارد ریال مبلغ ۴۸۵ هزار میلیارد ریال و ۱۰۰۰ میلیارد ریال به بالا مبلغ ۳۰۴ هزار میلیارد ریال.

نسبت مانده بدهی غیرجاری بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به مانده بدهی کل برای بانک‌ها و مؤسسات به ترتیب زیر: بانک سرمایه ۷۱٪، مؤسسه اعتباری توسعه ۵۵٪، بانک پارسیان ۵۰٪، بانک ایران زمین ۴۰٪، پست‌بانک ۳۹٪، بانک دی ۳۸٪، بانک تجارت ۳۴٪، بانک اقتصاد نوین ۲۷٪ و بانک صادرات ۲۶٪، بانک سامان ۲۵٪، بانک حکمت ایرانیان ۲۳٪ و ... می‌باشد که متوسط نسبت فوق برای ۳۴ بانک و مؤسسه اعتباری ۱۷٪ می‌باشد.

۲/۴ - مکاتبه با مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی این مرکز در پاسخ به مکاتبات مورخ ۱۷/۱۲/۹۵ و ۳۰/۹/۹۵ کمیسیون اعلام داشته، یکی از اصلی‌ترین موضوعاتی که باعث شکل‌گیری بانک‌های مرکزی در کشورهای مختلف شده مسئله نیاز به نظارت بر مؤسسات مالی جهت حفظ ثبات این نظام بوده است. قوانین و شاخص‌های مختلفی بدین منظور تدوین شده تا با ساماندهی رفتار مؤسسات مالی از برهم خوردن ثبات این نظام جلوگیری شود.

بررسی صورت‌های مالی و شاخص‌های عملکرد بانک‌ها بیانگر آن است که بسیاری از مقررات نظارتی در بانک‌ها رعایت نمی‌شود و این تخلفات در بسیاری از موارد، هر ساله تکرار می‌شود. در بررسی‌های صورت گرفته پیرامون نظام حقوقی حاکم بر موضوع نظارت بانک مرکزی در ایران، مشخص شد مهم‌ترین آسیب‌های موجود که منجر به عدم بازدارندگی مجازات‌ها و کاهش اقتدار مقام ناظر بانکی شده است، عبارتند از:

۱. اعطای مجوز از سوی بانک مرکزی به حساب‌برسان برای عدم افشای تخلفات مقرراتی در صورت‌های مالی بانک‌ها

بسیاری از مقررات بانک مرکزی با بی‌اعتنایی سیستم بانکی روبرو بوده و تخلف تبدیل به یک قاعده و هنجار در رفتار بانکی شده است. این تخلفات در گزارش‌های حساب‌برسان و بازرسان قانونی بانک‌ها (جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی کل کشور در سال‌های مختلف تکرار می‌شود که دلیلی بر هنجار شدن تخلفات و از بین رفتن احترام و شأن مقررات در نظام بانکی است.

حساب‌برسان ادعا کرده‌اند بانک مرکزی از آنها می‌خواهد تا تخلفات بانک‌ها را به صورت جداگانه به بانک مرکزی گزارش دهند و از ارائه آن در صورت‌های مالی و گزارش ارائه شده به مجمع عمومی خودداری کنند. بدیهی است اجازه کتمان تخلفات به بانک‌ها در واقع تشویق متخلف است و نباید انتظار داشت با چنین تعاملی از سوی بانک مرکزی به عنوان مقام ناظر، تخلفات در شبکه بانکی کاهش یابد و مقررات بانک مرکزی محترم شمرده شود.

۲. محدود بودن اختیارات معاونت نظارت بانک مرکزی برای برخورد با تخلفات بانک‌ها

۳. نقدان شاخص و معیار مشخص برای ارجاع پرونده‌های تخلف به هیات انتظامی بانک‌ها

۴. عدم شفافیت فرایند و تصمیمات اتخاذ شده در هیات انتظامی بانک‌ها

۵. در طولانی بودن فرایند رسیدگی به تخلفات و امکان شکایت و استیناف پی‌درپی برای بانک‌ها

۶. استفاده محدود بانک مرکزی از ابزارهای انگیزشی بانکی و سایر ابزارهای اقتصادی برای اصلاح رفتار بانک‌ها و برخی محدودیت‌های قانونی در این خصوص

۷. ترکیب هیات انتظامی بانک‌ها و حضور ذینفعانی از شبکه بانکی در این هیات

۸. پی اثر بودن تهدید به انحلال و ورشکستگی بانک‌ها به دلیل فقدان بسترهای قانونی لازم

شایان ذکر است مرکز یادشده در گزارش‌های منتشره در شهریورماه سال جاری به ابعاد ناکارآمدی سیستم بانکی کشور پرداخته و در پایان اعلام نموده، نظام بانکی کشور در وضعیت مساعدی قرار ندارد و مشکلات ایجاد شده از حیث علل بروز و سایر جهات موجهه در مقام تطبیق در سطح بین‌المللی و در مقایسه با موارد مشابه قابل تأمل بوده و تأخیر در علاج مشکلات پیش روی، منجر به ایجاد هزینه‌های قابل توجهی برای کشور خواهد شد.

۳- عوامل مؤثر در ایجاد و رشد مطالبات غیرجاری:

نتایج جلسات برگزار شده و بررسی‌های صورت گرفته پیرامون آسیب‌ها و عوامل مؤثر در ایجاد و رشد مطالبات غیرجاری در ۲ بخش عوامل درونی و بیرونی نظام بانکی بدین شرح است:

الف- عوامل درون نظام بانکی:

این عوامل ناشی از ضعف سیستم‌های داخلی در اعطای تسهیلات و وصول مطالبات می‌باشند که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

ضعف در سازوکارهای نظارتی و حسابرسی داخلی و امکان شکل‌گیری شبکه‌های فساد و تبانی در داخل برخی از بانک‌ها

منبع: فارس